

Monumentnummer*: 527582

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 11 oktober 2005
Kadaster deel/nr 82639/79

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Leerdam Vijfheerenlanden Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Leerdam

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Leerdam H 254

Omschrijving**

Inleiding

MOLENRESTANT. De wipmolen, destijds aangeduid als 'Achtermolen' of 'Achterste Molen' is vermoedelijk in de 17e eeuw gebouwd voor de bemaling van de polder Bruinsdel en Hoog-Leerbroek. Hij was voorzien van een inwendige molenaarswoning en een scheprad als wateropvoerwerktuig. De molen maakte als ondermolen deel uit van een tweetrapsbemaling, met de nog bestaande molen aan de Linge als bovenmolen. Deze tweetrapsbemaling hoefde slechts dienst te doen bij hoge Lingestanden. Behalve het molenrestant en de bovenmolen is ook de verbindende tussenboezem en de uitwatering naar de Linge nog aanwezig. De molen is omstreeks 1951 onttakeld, waarbij het wiekenkruis, het bovenhuis en het gaande werk werden verwijderd. Het molenrestant kreeg toen een functie als elektrisch vijzelgemaal maar heeft thans nog slechts een functie als woning. Nog aanwezige restanten van het vijzelgemaal zijn niet van waarde vanuit het oogpunt van monumentenzorg. Het hierboven beschreven tweetrapsbemalingssysteem is het laatste wat nog resteert van vergelijkbare systemen die vanouds in de benedenloop van de rivier de Linge aanwezig waren.

Omschrijving

Het molenrestant bestaat uit een gemetselde bakstenen voet met daarop de houten piramidevormige ondertoren van een wipmolen. Het uit twee bouwlagen bestaande molenrestant is gedekt met potdekselwerk van houten delen, karakteristiek voor de streek, en is

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzien van een plat dak. Het molenrestant is aan de noordzijde voorzien van een uitbouw in de vorm van een klompenhok.

Waardering

Het molenrestant is van algemeen belang:

- vanwege bouwtechnisch-historische waarden als herkenbaar en representatief relict van een wipmolen;
- vanwege cultuurhistorische waarden als essentieel onderdeel van de ontginnings- en waterstaatkundige geschiedenis van Zuid-Holland en de Vijfheerenlanden in het bijzonder en de plaatselijke geschiedenis;
- vanwege ensemblewaarden in relatie tot de tussenboezem en de bovenmolen aan de Linge;
- vanwege situationele waarden betreffende de belendende waterlopen en het polderlandschap;
- vanwege zijn zeldzaamheid als één van de weinige overblijfselen van de vroeger vele molengroepen met getrapte bemaling in het Lingegebied.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Industrie- en poldermolen

Functie

Ondermolen(TFU)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument